

WOJEWÓDZKI URZĄD STATYSTYCZNY
W CZĘSTOCHOWIE

Do użytku
służbowego

Egz. nr *14*

WYNIKI EKONOMICZNE ROLNICTWA
WOJEWÓDZTWA CZĘSTOCHOWSKIEGO
NA TŁE WARUNKÓW PRODUKCJI
W LATACH 1976 ~ 1981

Częstochowa

listopad

1982

opis 121 / 19 / 11 / 1 6/315

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
WSTĘP	1
I ŚRODKI PRODUKCJI	
1. Gospodarka ziemią	24
2. Zaspotrzeżenie w środki produkcji	4
II PRODUKCJA ROLNICZA	
1. Produkcja roślinna	6
2. Produkcja zwierzęca	8
3. Wzrost produkcji rolniczej	10
4. Wzrost produkcji	11

Opracowanie: Stella Skiarbiezewska - Kierownik Oddziału
Rolnictwa i Gospodarki
Żywnościowej

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

W S T Ę P

Cechą szczególną rolnictwa, odróżniającą je od wszystkich pozostałych działów gospodarki narodowej jest to, że ziemia stanowi w nim środek produkcji. Produkcja rolnicza opiera się na wykorzystaniu organizmów żywych. Z tego wynika jej zależność od warunków przyrodniczych jak też ekonomicznych.

Niniejsza analiza ma na celu przedstawienie na podstawie liczb absolutnych i względnych wyników ekonomicznych na tle warunków produkcji.

Ukazano tu dynamikę i strukturę rozwoju niektórych czynników wywierających zasadniczy wpływ na wyniki ekonomiczne, przy czym niektóre z nich ukazano na tle porównań z danymi krajowymi.

Analiza ta dotyczy szczególnie lat 1976 - 1981, nie mniej jednak niektóre dane odnoszono także do roku 1975.

Analiza składa się z 3 rozdziałów. Rozdział pierwszy zawiera dane z zakresu środków produkcji. W rozdziale drugim zaprezentowano produkcję roślinną i zwierzęcą. W końcowym rozdziale sformułowano wnioski zacierające do określenia zależności osiągniętych wyników ekonomicznych w produkcji rolnej na tle warunków produkcji.

Wojewódzki Urząd Statystyczny
w Częstochowie

Oddział Rolnictwa i Gospodarki
Żywnościowej

Częstochowa, listopad 1982 r.

I ŚRODKI PRODUKCJI

1. Gospodarka ziemią

W latach 1975 - 1981, mimo zwiększonych działań zmierzających do ograniczenia procesu przejmowania ziemi na cele nierolnicze, obserwuje się systematyczny ubytek powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo. W 1981 r. użytki rolne zajmowały 362,9 tys. ha tj. 58,5 % powierzchni woj. wództwa i stanowiły około 2% udziału w powierzchni użytków krajowych.

Areał użytków rolnych w województwie zmniejszył się w porównaniu z 1976 r. o 5,4 tys. ha, tj. o 1,6 %. Zmalała również powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 mieszkańca: z 0,50 ha w 1976 r. do 0,48 ha w 1981 r.

Grunty orne stanowiły w 1981 r. 281,6 tys. ha, tj. 77,6 % użytków rolnych, przy czym w porównaniu z 1976 r. ich obszar zmniejszył się o 4,9 tys. ha / o 1,8 % /.

Dane dotyczące zmian w użytkowaniu gruntów w poszczególnych latach okresu 1976 - 1981 prezentuje tabl. 1.

TABL. 1 UŻYTKOWANIE GRUNTÓW
Stan w czerwcu

WYSZCZEGÓLNIENIE		Po- wier- chnia ogól- na	W tym					Lasy
			użytki rolne					
			razem	grun- ty orne	sady	łąki	pas- twis- ka	
			w tysiącach hektarów					
WOJEWÓDZTWO	1976	618,9	368,6	286,5	4,5	58,3	19,3	194,4
	1977	618,2	366,8	285,7	4,2	58,1	18,8	193,9
	1978	618,2	366,6	285,7	4,1	57,7	19,1	194,8
	1979	618,2	365,5	284,9	4,1	57,6	18,9	193,4
	1980	618,2	364,1	283,3	4,0	58,2	18,6	194,3
	1981	618,2	362,8	281,6	3,9	58,3	19,0	194,3

W analizowanym okresie powierzchnia trwałych użytków zielonych zmniejszyła się z 77583 ha w 1976 r. do 77344 ha w 1981 r., tj. o 0,3 % / w porównaniu do 1975 r. powierzchnia ta zmniejszy-

ła się o 1274 ha tj. o 1,6 % /.

Powierzchnia łąk i pastwisk ogółem przypadająca na 1 szt bydła / wg stanów czerwcowych / wzrosła z 0,32 ha w 1976 r. do 0,33 ha w 1981 r.

Ubytek ziemi użytkowanej rolniczo związany był z przekazywaniem gruntów pod budowę nowych obiektów przemysłowych i socjalnych, dróg oraz infrastruktury społecznej. Obok ubytku użytków rolnych na cele nierolnicze, każdego roku rejestruje się pewną ilość / w 1981 r. - 557 ha / niewykorzystanych użytków rolnych /odłogi, ugory/ co nie bez wpływu pozostaje na racjonalną gospodarkę gruntową. Jest to istotna rezerwa produkcyjna. Obserwuje się także grunty, które nie stanowią wprawdzie odłogów, ale są źle użytkowane rolniczo. Na wyniki ekonomiczne wpływ ma także koncentracja ziemi, jej jakość, jak też liczba i struktura gospodarstw indywidualnych. W województwie tylko 14 % ogółu użytków rolnych znajduje się w posiadaniu gospodarki uspołecznionej, 86 % stanowią użytki rolne będące w posiadaniu gospodarki nie uspołecznionej.

W latach 1976 - 1981 obserwuje się stały spadek liczby indywidualnych gospodarstw rolnych, tj. gospodarstw o powierzchni powyżej 0,5 ha / z 89600 w 1976 r. do 81823 w roku 1981 /.

Wyniki w tym zakresie prezentuje tabl. 2 .

TABL. 2 STRUKTURA GOSPODARSTW INDYWIDUALNYCH
Stan w czerwcu

L A T A	Ogółem	Gospodarstwa o powierzchni ogólnej w ha w % ogółem				
		0,51-2	2 - 5	5 - 7	7 - 10	10 ha i więcej
1976	89600	29,5	38,8	15,5	10,8	3,4
1977	88415	30,3	38,3	15,1	10,8	5,4
1978	87672	30,5	37,9	15,0	10,9	5,7
1979	84206	30,2	37,2	15,3	11,3	6,0
1980	82900	30,4	36,8	15,2	11,3	6,3
1981	81823	30,4	36,4	15,0	11,5	6,7

Dane w tym zakresie wskazują, że dominujący odsetek gospodarstw w województwie stanowią gospodarstwa małe o powierzchni 0,51 - 5 ha. Najmniej jest odsetek gospodarstw o powierzchni

ogólnej 10 ha i więcej.

Uogólniając, można stwierdzić, że w województwie dominują średnie oraz małe gospodarstwa indywidualne, przy czym odsetek gospodarstw dużych co prawda wolno, ale systematycznie wzrasta.

W województwie częstochowskim przeważają grunty klasy IV i V. W przypadku gruntów ornych stanowią one 74,5 %, sady - 77,3 %, użytki zielone - 78,8 %.

Średnia jakość gleb w województwie jest niższa od średniej w kraju i dla poszczególnych użytków rolnych wskaźnik bonitacji^{a/} kształtuje się następująco:

TABL. 3 WSKAŹNIK BONITACJI GLEB

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska
Polska	0,97	1,04	0,92	0,88
Województwo	0,86	0,91	0,92	0,82

a/ Wylicza się na podstawie obszaru i współczynnika danej klasy bonitacyjnej: kl. I - 1,80, kl. II - 1,60, kl. III - 1,20, kl. IV - 1,00, kl. V - 0,80, kl. VI - 0,50.

2. Zaopatrzenie w środki produkcji

Ważnym czynnikiem w produkcji rolniczej mającym znaczny wpływ na osiągnięcie lepszych wyników ekonomicznych, jest rozwój bazy technicznej rolnictwa jak też zaopatrzenie w środki produkcji. W latach 1976 - 1981 obserwuje się systematyczny wzrost sprzedaży ciągników dla rolnictwa.

Liczba ciągników w jednostkach fizycznych wzrosła z 6954 w 1976 r. do 10872 w 1981 r. W wyniku wzrastającego wyposażenia rolnictwa w ciągniki, znacznie zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik przeliczeniowy, która w 1981 roku wynosiła 25 ha, wobec 41 ha w 1976 r.

Zwiększenie dostawy ciągników przyczyniło się do istotnego powiększenia zasobów siły pociągowej w rolnictwie. Ogólne zasoby siły pociągowej były w 1980 r., w porównaniu do 1977 r., wyższe o 15,1 tys. jednostek pociągowych.

Na 100 ha użytków rolnych przypadało w 1977 r. 23,1 jednostek pociągowych ogółem, w tym 13,2 mechaniczne, a w 1980 r. odpowiednio

27,4 oraz 18,8.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby siły pociągowej w rolnictwie na 100ha użytków rolnych w jednostkach pociągowych ^{a/}			
	1977	1978	1979	1980
Ogółem	23,1	24,1	25,7	27,4
Siła pociągowa:				
- żywa	9,9	9,6	8,7	8,6
mechaniczna	13,2	14,6	17,0	18,8

a/ Za jednostkę siły pociągowej przyjęto 1 konia roboczego: 1 ciągnik przeliczeniowy równa się 5 jednostkom pociągowym. Dane dotyczące koni roboczych przyjęto w/g stanu w czerwcu, ciągników w/g stanu w dniu 31 XII.

Wyniki produkcji rolniczej uwarunkowane są w dużym stopniu zaopatrzeniem rolnictwa w nawozy sztuczne. W omawianych latach najwyższe zużycie nawozów sztucznych w czystym składniku /NPK/ odnotowano w roku gospodarczym 1976/77. Wyniosło ono 169,7 kg na 1 ha użytków rolnych. Najniższe wystąpiło w roku gospodarczym 1977/78 - 151,4 kg. Od roku 1978/79 występuje systematyczny wzrost nawożenia i w roku gospodarczym 1980/81 uzyskano zużycie w wysokości 164,8 kg na 1 ha użytków rolnych, zatem o około 9 % wyższe od najniższego w omawianym okresie. W stosunku do średniego nawożenia w kraju wynoszącego 186,2 kg na 1 ha jest nadal niedostateczne.

TABL. 4 ZUŻYCIE NAWOZÓW SZTUCZNYCH I WAPNIOWYCH
/w czystym składniku/

L A T A	Nawozy sztuczne /NPK/				Nawozy wapniowe /CaO/
	razem /NPK/	azotowe /N/	fosforo- we/P ₂ O ₅ /	potas- we/K ₂ O/	
	na 1 ha użytków rolnych ^{a/} w kg				
1976/77	169,7	58,1	44,9	66,7	96,0
1977/78	151,4	60,2	40,5	50,7	43,4
1978/79	160,3	65,1	41,6	53,6	68,3
1979/80	161,9	64,1	44,3	53,5	79,3
1980/81	164,8	66,8	41,5	56,5	59,0

a/ Stan w czerwcu.

W procesie produkcji zwierzęcej doniosłą rolę spełnia zaopatrzenie rolnictwa w pasze treściwe. Na przestrzeni badanego okresu, w 1978 r. sprzedaż pasz treściwych była najwyższa z dotychczas notowanych i wyniosła 154,9 tys. ton. Zwiększyła się w porównaniu z 1976 r. o 50,4 tys. ton /o 48,3 %/. Od roku 1979 zaczyna się spadek sprzedaży pasz treściwych i w 1980 r. osiągnęła ona wielkość 121,9 tys. ton zatem o 23,9 tys. ton /o 16,4 %/ mniej niż w 1979 r. i o 33,0 tys. ton mniej tj. o 21,3 % niż w roku 1978.

W 1976 r. ilość sprzedanych rolnictwu pasz treściwych stanowiła 30,5 % zbiorów zbóż. W 1978 r. w wyniku wzrostu zaopatrzenia rolnictwa w pasze relacje sprzedaży do zbiorów zbóż zwiększyła się do 41,4 %. W latach 1979 - 1980 zarówno sprzedaż jak i ich udział w zbiorach spadł i w 1980 r. wyniósł 35,6 % /w kraju 38,4%.

Na przestrzeni trzech lat tj. w latach gospodarczych 1978/79 - 1980/81 wzrosło zaopatrzenie rolnictwa w kwalifikowane zboża siewne z 3062 t pod zbiory 1979 r. do 6028 t pod zbiory 1981 r., natomiast wyraźnie nastąpił spadek zaopatrzenia w ziemniaki sadzeniaki, których pod zbiory 1981 r. rozprowadzono 7100 ton, wobec 10137 ton w 1978 r. pod zbiory roku 1979.

W latach 1976 - 1981 systematycznie wzrastało zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach rolnych. O ile w 1976 r. zużycie energii elektrycznej wynosiło 102,8 mln KWh, to w 1981 r. zwiększyło się do 186,2 mln KWh i wzrosło o 83,4 mln KWh /o 81,1%.

II. PRODUKCJA ROLNICZA

1. Produkcja roślinna

Struktura zasiewów kształtuje przede wszystkim gospodarkę rolno-siewną. Zasiewy zajmują 89 % ogólnej powierzchni zasiewów, natomiast ogólna powierzchnia zasiewów ma uprawy siewne. W 1976 r. udział ten wynosił 55,1 %, w 1978 r. o 10,6 %, w roku 1980 wynosił on 56,5 % /w kraju - 54,5 %/.

W latach 1976 - 1980 nastąpił spadek udziału uprawy ziemniaków w powierzchni ogólnej, w 1976 r. udział ten wynosił 10,1 %, w 1980 r. o 23,5 % /w kraju o 15,6 %/.

Zadaniem jest także fakt, że znaczną rolę w gospodarce hodowlanej, pastewnych, które odgrywa rolę w gospodarce hodowlanej,

szczególnie wobec postępującego spadku zaopatrzenia rolnictwa w pasza przemysłowe.

W omawianym okresie plony i zbiory niektórych ziemioplodów kształtowały się następująco:

TABL. 5 ZBIORY I PLONY NIEKTÓRYCH ZIEMIOPLODÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	1976	1977	1978	1979	1980	1981
ZBIORY w tys. ton						
4 zboża	342	339	374	323	342	332
Ziemniaki	1440	1172	1304	1276	795	1165
Buraki cukrowe	16	24	20	16	15	21
Rzepak i rzepik	5	6	6	4	6	5
Siano łąkowe	324	392	390	371	364	388
PLONY z 1 ha w q						
4 zboża	23,4	22,3	25,1	22,0	23,3	22,9
Ziemniaki	203	167	189	185	119	176
Buraki cukrowe	201	241	235	197	170	331
Rzepak i rzepik	21,7	20,4	20,2	13,9	19,2	19,3
Siano łąkowe	56,4	67,8	68,0	64,7	63,1	67,2

W analizowanym okresie najwyższe plony i zbiory 4 zbóż wystąpiły w 1978 r., gdzie plony wynosiły 25,1q z 1 ha, zaś zbiory 374 tys. ton. W 1981 r. plony 4 zbóż wyniosły 22,9q z 1 ha natomiast zbiory 332 tys. ton. Były one niższe od przeciętnych rocznych z okresu 1976 - 1981 kolejno o 0,3q z 1 ha i o 10 tys. ton, od krajowych z 1981 r. o 2,1q z 1 ha.

W latach 1976 - 1981 najwyższe plony ziemniaków uzyskano w 1976 r. - 203 q/ha, najniższe zaś w 1980 r. - 119q/ha. Przeciętne plony ziemniaków uzyskane w 1981 r. zwiększyły się w stosunku do średnich plonów z okresu 1976 - 1981 o 3q/ha / o 1,7 %/. Podobnie kształtowały się zbiory ziemniaków - od najwyższych w 1976 r. - 1440 tys. ton, najniższe w 1980 r. - 795 tys. ton. W roku 1981 zbiory wzrosły do wysokości 1165 tys. ton i były niższe od średnich zbiorów w całym omawianym okresie o 27 tys. ton tj. o 2,3 %.

Przeciętne zbiory siana łąkowego uzyskane w 1981 r. wynoszące 388 tys. ton były wyższe od średnich z okresu 1976 - 1981 o 16 tys. ton / o 4,3 %/.

2. Produkcja zwierzęca

W hodowli trzody chlewnej w analizowanym okresie najwyższy wzrost uzyskano w 1979 r., gdzie stan jej wg czerwcowego spisu rolniczego wykazał 366,0 tys. szt., był totem w porównaniu do 1975 r. wyższy o 68,7 tys. szt. tj. o 23,1 % i do 1976 r. /najniższy z dotychczas notowanych/ o 105,7 tys. szt. / o 40,0 % /. Po rekordowym w stanie hodowli trzody roku 1979 widać wyraźny spadek w hodowli trzody chlewnej w latach następnych.

W 1981 r. stan trzody chlewnej wynosił 301,7 tys. szt. i był wyższy w stosunku do 1976 r. o 41,4 tys. szt. / o 15,8 % /, ale niższy w stosunku do 1979 r. o 64,3 tys. szt. / o 18,0 % /.

W tym okresie widać duży spadek w pogłowie macior na chów w porównaniu do roku 1980 / o około 8 % /.

Pogłowie trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych zwiększyło się w latach 1976 - 1981 z 80,0 szt. do 83,4 szt.

Średni stan pogłowia bydła w latach 1976 - 1981 wynosił 242,8 tys. szt. i był niższy od stanu pogłowia z roku 1975 o 8,6 tys. szt. / o 3,4 % /. Najwyższy stan pogłowia bydła w analizowanym okresie wystąpił w roku 1979 - 248,9 tys. szt., najniższy odnotowano w 1981 r. - 235,4 tys. szt.

Niepokojącym zjawiskiem może być fakt, że systematycznie w hodowli bydła spada pogłowie krów które w 1981 r. wynosiło 123,3 tys. szt. i w porównaniu do 1975 r. spadło o 12,5 tys. szt. / o 9,2 % / do 1976 r. o 6,7 tys. szt. / o 5,2 % /, a w porównaniu do roku 1980 spadek wynosił 3,3 tys. szt. / 2,6 % /.

Obada bydła na 100 ha użytków rolnych w 1981 r. wynosiła 65,0 szt. Najwyższą obadę bydła na 100 ha użytków rolnych charakteryzował się rok 1979.

Ogólna tendencja spadkowa w hodowli bydła i trzody chlewnej miała również wpływ na wyniki w hodowli pogłowia owiec. Najwyższy spadek w hodowli owiec miał miejsce w 1976 r. gdzie stan pogłowia wynosił wówczas 70,9 tys. szt. Lata następne wykazywały wzrost, przy czym najwyższy odnotowano w 1979 r. - 85,0 tys. szt. Lata 1980 i 1981 wykazują tendencję spadkową i w roku 1981 stan pogłowia owiec wynosił już tylko 75,6 tys. szt. zatem był niższy od najwyższego osiągniętego w 1979 r. o 9,3 tys. szt. / o 11,0 % / ale wyższy od wyników uzyskanych w 1976 r. o 4,7 tys. szt. / o 6,7 % /.

Na przestrzeni lat 1976 - 1980 wystąpił stały wzrost produkcji żywca zwierzęcego w wadze żywej. Średnia roczna produkcja w tych latach wynosiła 75,5 tys.ton ale wobec występującego spadku w hodowli zwierząt produkcja żywca w 1981 r. obniżyła się znacznie i wyniosła 61,6 tys.ton, zatem spadła o 13,9 tys.ton /13,9% w stosunku do średniej wieloletniej.

Analogicznie kształtowała się produkcja żywca w przeliczeniu na mięso. Średnia roczna produkcja mięsa w latach 1976 - 1980 wynosiła 54 tys.ton, przy czym w 1981 r. wyniosła 43,7 tys.ton i obniżyła się w stosunku do średniej wieloletniej o 10,3 tys.ton tj. o 19,1 %.

Produkcję mięsa w latach 1976 - 1981 przedstawia tabl. 6.

TABL. 6 PRODUKCJA MIĘSA /łącznie z tłuszczami i podrobami/

WYSZCZEGÓLNIENIE	1976	1977	1978	1979	1980	1981
W TYSIĄCACH TON						
OGÓŁEM	49,8	51,7	52,8	58,1	57,5	43,7
w tym						
Mięso	46,6	48,4	49,3	54,6	54,2	40,7
w tym:						
wołowe	17,6	13,3	11,7	13,6	13,8	10,5
cielęce		1,4	1,2	1,0	1,1	1,1
wieprzowe	20,3	23,8	26,5	30,0	29,3	20,1
drobiowe	6,9	8,2	8,3	8,1	8,3	7,7

NA 100 HA UŻYTKÓW ROLNYCH W q

OGÓŁEM	135,1	140,9	143,2	159,0	157,9	120,4
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Niekorzystna tendencja w hodowli krów zarysowująca się w 1980 r. miała zasadniczy wpływ na zmniejszenie się produkcji mleka, szczególnie w roku 1981 - gdzie produkcja mleka wynosząca 346688 tys.litrów spadła w stosunku do 1976 r. o 21212 tys.litrów tj. o 5,8 %. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych produkcja mleka wynosiła w 1981 r. 95,5 tys.litrów wobec 99,6 tys.litrów w 1976 roku.

3. Wartość produkcji rolniczej

Tempo wzrostu produkcji rolniczej w latach 1976 - 1981 miało charakter zróżnicowany. W 1976 r. wartość globalna produkcji rolniczej była najniższa - 7238 mln zł co niewątpliwie spowodowane było niesprzyjającym przebiegiem warunków atmosferycznych, jednakże w latach 1977 - 1979 nastąpił znaczny wzrost produkcji rolniczej w stosunku do roku 1976; a najwyższy osiągnięto w 1978 roku tj. 12561 mln zł.

W roku 1981 według wstępnych danych produkcja rolnicza wyniosła 11520 mln zł, zatem była wyższa w porównaniu do 1976 r. o 4282 mln złotych / o 59,2 % / w tym produkcja roślinna wzrosła o 70,7 %, produkcja zwierzęca o 45,6 %. Udział produkcji roślinnej w produkcji globalnej w 1981 r. wynosił 58 %, zwierzęcej 42 % przy czym w 1976 r. udział produkcji roślinnej wynosił 54 % a zwierzęcej 46%.

Produkcja towarowa w 1981 r. wynosiła 4638 mln zł i była o 50,7 % wyższa od uzyskanej w 1976 r.

Globalną i towarową produkcję rolniczą w cenach stałych 1976/77 ogółem i w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych prezentuje tabl.7.

TABL. 7 GLOBALNA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	1976	1977	1978	1979	1980	1981 ^{a/}
OGÓŁEM /w mln zł/						
Produkcja globalna	7238	12068	12561	12551	11349	11520
roślinna	3915	6435	7012	6660	5994	6681
zwierzęca	3323	5633	5549	5891	5355	4839
Produkcja towarowa	3078	5163	5658	5945	5608	4638
roślinna	542	1338	1682	1630	1273	1331
zwierzęca	2536	3825	3976	4315	4335	3307
NA 1 HA UŻYTKÓW ROLNYCH /w zł/						
Produkcja globalna	19636	32895	34265	34335	31167	31748
roślinna	10620	17539	19128	18219	16461	18412
zwierzęca	9016	15356	15137	16116	14706	13336
Produkcja towarowa	8381	14074	15434	16263	15401	12782
roślinna	1471	3646	4588	4459	3496	3668
zwierzęca	6880	10428	10846	11804	11905	9114

a/ Dana szacunkowe.

III WNIOSKI

Analiza niniejsza w przedstawnionym zakresie wykazała, że warunki produkcji miały zasadniczy wpływ na osiągnięte wyniki ekonomiczne.

Kształtowały się one różnie i mimo okresowych trudności i niekiedy niesprzyjających warunków, były w przeważającej części wyższe od uzyskanych w 1976 roku.

Analiza wykazała również, że istnieją możliwości uzyskania lepszych wyników ekonomicznych, ale wymagać to będzie podjęcie wzmocnionych działań ze strony instytucji i zakładów odpowiedzialnych za stan rolnictwa.

Dużą rolę do spełniania mają Wojewódzkie Ośrodki Postępu Rolniczego szczególnie w zakresie propagowania rolnikom indywidualnym nowoczesnych metod uprawy i produkcji.

W celu uzyskania lepszych wyników ekonomicznych należy dążyć do:

- najefektywniejszego wykorzystania potencjału produkcyjnego ziemi, poprzez właściwe zagospodarowanie gruntów /zmniejszenie odłogów i ugorów oraz innych nieużytków/,
- zwiększenie własnej bazy paszowej w gospodarstwach indywidualnych i gospodarce uspołecznionej poprzez odpowiedni dobór roślin pastewnych, który wobec zmniejszonego importu zbóż będzie miał istotny wpływ na dalszy rozwój hodowli zwierząt gospodarskich,
- zwiększenie dostaw dla rolnictwa środków produkcji szczególnie: nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, kwalifikowanego ziarna siewnego i ziemniaków sadzeniaków oraz materiałów budowlanych.

Wielkość kłosa (cała zawieszona) 11
zaplanowanych stron kolejno ponumerowanych

Opis kłosa, data. 20 III 2014
(wzrost)